

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus LXVII. De Juramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

merè spirituale, sed annexa habeat emolumenta temporalia, pretium tamen pro beneficio acceptum ante sententiam restitui debet saltem ex jure positivo, *c. de hoc* 11. *de sim. Nav. man. c. 17. n. 23. Laym. c. ult. n. 83.* & in hoc convenire omnes dicit *Moya, t. 6. d. 4. q. 7.*

5. Pretium aut munus simoniacum pro beneficio acceptum non danti, sed Ecclesiæ, in qua est beneficium, restitui debet, *c. 11. de sim. aut pauperibus* saltem, si ita habeat consuetudo, *S. Th. q. 100. a. 6. ad 3. Castropalao p. 26. n. 5. Pirrh. n. 182.* quod tamen alii probabilissimè intelligunt post sententiam judicis; nam ante sententiam standum est juri naturali, quod exigit, restitutionem fieri parti læsæ seu ipsi danti pretium, nisi ipse spontè remittat, aut ex jure clarè monstretur, ipsum ante sententiam jure suo esse privatum, quod monstrari non potest, *Sotus, Bann. Arrag. apud Castropalao l. c. Moya n. 13. Laym. à. n. 79. Sporer. n. 51.* quòd si pactum sit rescissum ante collationem beneficii, certum est, pretium debere restitui illi, qui dedit, quia ob contractum & simoniam non completam pœnas non incurrit: ergo nec pretio suo privandus est.

C A S U S L X V I I .

De Juramento.

URias juratò asserit leve mendacium, juratò promissa ex parte levi non implet, 1. 2. Jurat sine causa. 3. Semi-deliberatè abque anima jurandi. 4. Implendi vel se obligandi. 5. 6. Indiffe-

differentia , 7. Jurat , se tale peccatum admissurum, vel admisisse , 8. Jurat variis formulis , 9. Per falsos Deos : per fidem Lutheri , 10. Per sanguinem Christi , per existentiam Dei , 11. Per fidem Catholicam , per Sacerdotium , 12. Per verba dubia , 13. Exigit juramentum ab eo , quem scit pejeraturum saltem materialiter , 14. Consuetudinem jurandi non emendat , 15. Jurat aquivocè , 16. Jurat hanc rem tali pretio dari non posse , 17. Jurato promittit sub conditione turpi , 18. Jurato promittit matrimonium Cajæ & Titia, & tamen Cajam mortuam non ducit Titiam , 19. Haeres non solvit juramenta defuncti , 20. Quia solutio est secundum quid impossibilis , vel valde difficilis. 21. Fratri jurat , quod velit fieri monachus , ibid. Tandem à patre , Principe, vel Episcopo petit juramenta relaxari , etsi juraverit , non petere relaxationem.

Post examinata vitia Religioni opposita occurrunt ea , quæ ex virtute Religionis servanda sunt , veluti juramenta , votum , recitatio Horarum Canonicarum, &c. &c. In præsentī agendum est de juramento. Itaque

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit juramentum?

R. 1. Juramentum est invocatio Divini Nominis vel testimonii ad fidem dictis vel promissis faciendam ; potest autem hæc invocatio fieri vel per simplicem contestationem seu invocationem , ut : *Deus sit mihi testis , quàm verè Deus vivit* : vel etiam per verba execratoria aut imprecatoria , quibus quis sibi vel aliis malum imprecatur , nisi res ita sit , uti juratur ; dicendo v. g. *Deus me vel meos puniat , non movear hinc, &c.*

R. 2,

¶ 2. Dividitur juramentum præcipuè in assertorium & promissorium. *Per assertorium* juramus aliquid ita esse vel non esse, prout juratur. *Per promissorium* juramus nos aliquid facturos vel non facturos; in juramento assertorio non datur parvitas materiæ; hinc qui scienter jurat falsum, semper peccat mortaliter, etsi materia sub juramento asserta sit levissima, patet ex Prop. 24. ab Inn. XI damnata: *Vocare Deum in testem mendacis levis, non est tanta irreverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem.* Ratio est, quia Deus scienter vocatur in testem falsi, quæ est magna in Deum irreverentia. Juramentum promissorium in executione admittit parvitatem materiæ; hinc si jures, te Petro daturum 8. solidos, si ex post des tantum septem, non peccas mortaliter, sed tantum venialiter, *S. Tho. 2. 2. q. 110. a. 3. ad 5. D. Ant, Nav. Suar. Sanch. in dec. l. 3. c. 4. m. 23. contra Cajet. Valent. Conac. Herman. &c.* quia tunc non facis Deum testem falsi formalis, ut contendunt Adv. sed tantum falsi materialis: nam dum actu jurabas, habebas animum te obligandi ad 8. & implendi promissum, ut suppono, quod autem ex post non impleas, hoc tunc ignorabas, ergo tantum sumpsisti Deum in testem falsitatis ignoratæ, adeoque materialis, quod secundum se præcisè non est irreverentia, ut patet in eo, qui ignoranter falsum jurat.

Dices: Tu jurasti dare 8. solidos, ergo, si des tantum septem, scienter facis, ut Deus sumptus fuerit in testem & fide jussorem falsi. *R. 1. N. seq. vel dist. facio, ut Deus sit scienter sumptus in testem falsi N. ut ignoranter sit sumptus trans. nam cum jurabam, non sciebam me*
mu-

mutatâ mente exposit non daturum octavum solidum. *R. 2. N. supp.* Quòd in juramento promissorio sumatur Deus in testem ipsius executionis à parte rei futuræ, hæc enim sæpè est incerta, sed in testem voluntatis præsentis de exequendo promisso, ideoque si non adsit ista voluntas, dum juratur, juramentum erit formaliter falsum & peccatum mortale. *Inst.* Juramentum promissorium, in quantum asserit existere voluntatem præsentem aliquid præstandi in futuro, in tantum est assertorium: ergo in quantum est promissorium, debet dicere aliquid plus, scilicet rem ipsam esse vi promissionis futuram. *R. N. C.* Nam in hoc promissorium satis distinguitur ab assertorio, quòd promissorium non nudè asserat voluntatem hoc faciendi, sed etiam vi juramenti obliget ad illud præstandum sub obligatione gravi vel levi, prout materia fuerit gravis vel levis, si enim in voto ad rem levem possim me obligare solum sub veniali, cur non in juramento?

QUÆR. II. An & qualiter juramentum sit licitum?

R. I. Juramentum de se esse licitum certum est ex S. Script. Exod. 22. v. 8. ubi Deus jubet suspectum de furto jurare; item ex Concilio Constantiense sess. 8. a. 3. Idem ratio dicitur quia per juramentum homo profitetur Deum esse primam veritatem, quæ nec fallere, nec falli possit; & ut talem invocat in confirmationem sui dicti vel promissi, ideoque, si fiat ex rationabili causa, est actus virtutis Religionis; si autem fiat ex levitate vel absque causa, est peccatum veniale; non enim decet nomen Domini assumere in vanum, & in hoc sensu dicitur

Matt.

Matt. 5. v. 34. *Ego autem dico vobis, non jurare omnino.* Item Jac. 5. *Ante omnia fratres nolite jurare.*

4. R. 2. Ad licitum & validum juramentum requiruntur seqq.

1. Advertentia & deliberatio; nam sicut votum & qualibet promissio indeliberatè facta non obligant, ita nec juramentum; unde infertur, parentes aliósq; excusari à juramento implendo, quando ex primo motu vel iræ impetu jurant punire proles, hoc vel illud facere; quia ejusmodi obligationem nec advertunt, nec intendunt.

2. Rationabilis & justa causa jurandi.

3. Requiritur animus jurandi seu vocandi Deum in testem; nam qui exterius tantum pronunciat verba juratoria, non verè jurat, sicut qui orationem vel votum vocaliter exprimit sine animo orandi vel vovendi, non orat, nec vovet, unde ex ejusmodi juramento utpote invalido nulla oritur obligatio nisi quis ratione scandali, fraudis vel damni proximo illati rem juratam teneatur exequi, peccatur tamen semper, ut certum est ex Prop. 25. ab Inn. XI. damnata, quæ sic habet: *Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi*, & quidem mortaliter, si quis fictè & sine animo jurandi juret rem falsam, aut illâ fictione causet grave damnum vel scandalum; qui fictè jurat rem veram, probabilius tantum peccat venialiter ob aliqualem irreverentiam & mendacium, quod committit; exercitè enim dicit se habere animum jurandi, quem tamen non habet; excipe, nisi tales sint circumstantiæ, ut quis ex justitia vel obedientia teneatur habere animum seriò jurandi, veluti

in contractu, judicio, abjuracione hæresis &c. *Cajet. Sot. Covar. & plures apud Sancti. c. 6. n. 9.* Unde patet, Jansenistas peccare mortaliter, si tantum exterius, sine animo jurandi, Propositiones damnatas adjurent.

4. Non tantum adesse debet animus jurandi, sed & voluntas implendi rem jurato promissam, aliàs enim jurans peccat mortaliter & admittit perjurium vocando Deum in testem voluntatis implendi, quam scit se non habere, valet tamen ejusmodi juramentum, quia sicut ipsa executio non est de essentia juramenti, ita nec voluntas exequendi, *c. in dolo 1. Caus. 22. q. 1.*

5. In juramento promissorio præter animum jurandi & implendi requiritur voluntas se obligandi, quia per voluntatem se obligandi promissio essentialiter distinguitur à nudo proposito, & hoc ipso quod quis velit promittere, etiam vult se obligare; si verò verba externa significant veram promissionem, tu verò interne te nolis obligare, promissio erit invalida & veniale mendacium, nisi aliunde v. g. ex contractu tenearis sub mortali habere animum te obligandi, prout in simili dixi de animo jurandi. *Si dicas*, ita promittens conjungit juramentum cum mendacio, ergo peccat mortaliter & est perjurus. *R. N. seq.* quia juramentum non cadit super mendacium; nam quamvis jurato promittens exercitè dicat, se habere animum obligandi, sicut dicit, se habere animum jurandi, tamen non jurat se habere ejusmodi animum, sed tantum jurat, se habere animum exequendi; verum tali casu non erit juramentum promissorium, sed purè assertorium, quo asserit, existere in se propositum hoc vel illud faciendi absque obligatione.

QUÆR.

QUÆR. III. Quæ sit materia seu objectum juramenti?

7. R. Objectum *juramenti assertorii* est omne factum, sive bonum, sive malum, quod ex certa vel rationabili causa judicatur, esse verum; de incognitis autem vel dubiis Jus jurandum dicere manifestæ temeritatis est & impietatis. *Materia juramenti promissorii* est omne illud, quod quis honestè seu licitè promittere potest & exequi.

Dixi 1. *Quod honestè*; nam si res aliqua sit vana, inutilis, aut de se nec positivè honesta, nec inhonesta, sed merè indifferens, quæ nec ratione suâ, nec ratione motivi spectat ad aliquam virtutem, illa Deo juramentaliter promitti non potest, & promissa non obligat. Ratio est, quia juramentum Deo factum æquivalet voto: ergo sicut votum essentialiter est de re positivè honesta, & quidem de meliori bono, ita & juramentum Deo factum; si tamen res de se quidem sit indifferens, fiat autem ex motivo virtutis honesta, erit materia sufficiens voti & juramenti, v. g. uxor jurat, non comedere carnes, non exire è domo, non indui vestibus melioribus, usque dum maritus redeat; percutere proles, dimittere famulam, non loqui cum vicina, si hæc juret ex naturali tristitia, vana gloria, ira, indignatione vel simili motivo, nullum est juramentum, si id faciat ex motivo virtutis, modestiæ, humilitatis, vitandi peccati vel periculi, validum & obligatorium erit juramentum, *Gobat, Reiffenst. Th. Mor. t. 6. dist. 2. à nu. 20.* juramentum factum homini etiam de re indifferente vel minùs bona obligat, nec commutari potest etiam in evidenter melius, nisi

nisi ille consentiat, in cuius favorem juratum est. Ratio est, quia Deus non curat nisi virtuosa & honesta; homo autem quærit sibi utilia, etsi merè sint indifferentia; hinc si jurasti Petro diviti dare 10. aureos, etsi evidenter melius foret illa dare pauperi, id sine consensu Petri facere non potes: & generaliter de juramento homini factò valet Regula desumpta ex c. 8. § 28. de jurej. quod semper servandum sit, quoties sine peccato servari potest, vid. Cas. 50. à n. 12. ubi etiam dixi, qualiter juramento firmentur contractus jure positivo invalidi.

Dixi 2. *Lucitè*; nam juramentum de re etiam tantum venialiter mala non tantum non obligat, sed est ad minus venialiter malum; si jurasti rem mortaliter malam, v. g. occidere inimicum, ejus ædes incendere, vel injustam etsi veram detractionem juramento confirmas, duplex mortale committis; injustitiæ scilicet & irreverentiæ, in hoc, quòd Deum voces in testem & quasi patronum malitiæ mortalis; si verò juras occidere sine intentione occidendi, perjurus es, sed non injustus, nequidem interne, *Nav. Suar. Sanch. c. 4.* Si juratò asseras, te hoc vel illud mortale peccatum admisisse; si verum sit & fiat ex justa causa, non peccas; si fiat ex vana gloria vel jactantia, peccas quidem mortaliter, quia complaces in mortali; non tamen peccas graviter contra Religionem, quia juramentum non assumis ut medium ad augendam istam complacentiam, sed ad confirmandam veritatem in animis audientium, *Castropalao pun. s. num. 6.*

Dixi 3. *Et exequi possum*; nam si res promissa

Ccc

missa

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. I.

missa ab initio quidem sit licita, postea autem fiat illicita, impossibilis vel inutilis, cessabit obligatio juramenti, quæ omnia alii brevissimè exprimunt, dicendo, quòd juramentum licitum & obligatorium debeat fieri in *veritate*, in *judicio*, & *justitia*, *Jerem. c. 4. v. 2.* Fit in *veritate*, si non juretur falsum; in *judicio*, seu discretionè, si nihil juretur temere, inconsultò & sine justa causa; in *justitia*, si juretur justum, licitum & honestum.

QUÆR. IV. Quid de modo & forma jurandi?

9. R. Forma essentialis jurandi consistit in expressa vel tacita Divini Numinis invocatione, ad astruendam dictis vel promissis fidem: est expressa Divini Numinis invocatio, si dicam: Juro per Deum, Deum testor, Deum testem invoco, per Deum ita est; est tacita invocatio, si jurem per creaturas cum ordine & relatione ad Creatorem, quatenus ejus virtus, bonitas, veritas, sapientia &c. specialiter in eis elucent; ut si jurem per fidem Catholicam, per Evangelium, per Sacramenta, per crucem Christi, per Sanctos, per salutem animæ, per cælum & terram &c. Innumera sunt verba, de quibus Theologi disputant, an verum contineant juramentum, v. g. Deus scit vel videt ita esse, coram Deo loquor, quod dico, est Evangelium, Deus novit meam conscientiam, testor meam conscientiam, *auff meinen Eyd, auff mein Gewissen*, meâ fide & honore, *bey Trauen, Ehren und Glauben*, fide Religiosa, sacerdotali, &c. de quibus omnibus & similibus verbis dubiis dico, quòd ante omnia attendendus sit animus proferentis, qui si non
ju.

intendat jurare, seu per invocationem Divini testimonii sua dicta vel promissa confirmare, sed tantum magis seriò affirmare, sicut plerumque fit, non erunt juramenta: si non constet de animo jurantis, recurrendum est ad communem loquentium morem, aut etiam ad particularem loquentis consuetudinem; si enim seriò & frequenter jurare soleat, censetur jurasse, sin minus, juramenta non reputantur.

QUÆR. V. Quænam ex præmissis pro praxi inferri possint?

R. Seqq. I. Jurare per Deos falsos, per se- 10.
ctam falsam, v. g. per fidem Lutheri, non est verum juramentum, quia non est invocatio veri Numinis; est tamen peccatum gravissimum, si fiat seriò, quia honor Deo proprius tribuitur dæmonibus vel sectæ falsæ, secus si id fiat irrisoriè vel ex joco & circumstantes id intelligant, *Bonac. Castropalao. sup.*

2. Omnia perjuria, sive facta fuerint cum 11.
expressa, sive cum tacita Divini testimonii invocatione, quoad confessionem sunt ejusdem speciei, nec tenetur pœnitens exprimere, an per Deum, per Sanctos, aut per creaturas ad Deum relatas falsa jurarit, nisi accedat alia peccati species, v. g. blasphemia, ut si quis contemptim vel irrisoriè juret per capillos, per sanguinem vel membra Christi, aut B. M. V. maximè si per membra inhonesta, quæ est damnatissima & diabolica blasphemia, Gallis & Italis usitata; si hoc modo juretur: Non credo Deum, abnego Deum, Deus est injustus, Deus non sit Deus, nisi hoc fecero, *Sanch. Gobat* censent, esse blasphemiam in tartara detrudendam, eò quòd sensus videatur esse, quòd fides

mea in Deum, in Dei justitiam vel existentiam dependeat à veritate mei dicti; sed *Tamb. Sporer hic nu. 7.* valdè probabiliter dicunt, non esse blasphemiam, ed quòd verba illa non videantur habere sensum relatum, sed potiùs hunc. Sicut est mihi certum, me per DEI gratiam non recessurum à fide vera, aut sicut certum est, Deum non posse esse injustum, aut non esse Deum, ita suo modo mihi certum est, quòd velim hoc facere, in quo nulla est Dei inhonoratio vel blasphemia; accedit, quòd verba dubia in melius sint interpretanda.

12. 3. Qui jurat per fidem Catholicam, per consecrationem Sacerdotalem, ut est res sacra, verum admittit juramentum; secùs si juret per fidem humanam, seu per suam fidelitatem, aut per Sacerdotium, quatenus est aliqua dignitas in reputatione hominum, quam specialiter dedecet loqui falsum; si quis in Confessionali dicat, se falsò jurasse, non statim condemnetur perjurii, si verba clarè non contineant juramentum, interrogandus, an verè & consideratè intenderit Deum vocare in testem falsi? Si neget aut dicat, se ad hoc non reflexisse, sed tantum voluisse rem firmiùs affirmare, non perjurium, sed mendacium admisit.

13. 4. Qui profert verba verum juramentum non significantia, v. g. dicendo, quàm verè, quàm verè existo, quàm verè sum honestus, &c. si per illa verba verè intendat jurare & intelligat, quid sit jurare, in foro interno verum facit juramentum, quia Deus cor inspicit; secùs si nesciat, quid sit jurare, quia tunc non vocatur Deus in testem, neque ex vi verborum, ut supponitur, neque ex intentione proferentis, quia

igno-

ignorat per juramentum invocari Deum: ergo reverà Deum non invocat, quia nil volitum, quin præcognitum.

5. Ex justa causa, v. g. ad averrendum grave damnum vel injuriam, & non aliàs licet exigere juramentum ab eo, quem timeo aut prævideo pejeraturum aut juraturum per falsos Deos. Ratio est, quia utor meo jure, & alter à perjurio vel invocatione falsi Dei abstinere potest & debet, & adest gravis causa juramentum exigendi: ergo si ipse hoc malè præstet, quòd rectè petitur, ejus malitiæ imputandum venit. Non tamen licitè aliquem induco, ut juret hoc, quod ipse putat esse verum, ego autem scio esse falsum; nam tale juramentum erit quidem respectu ignorantis objecti falsitatem perjurium materiale, respectu autem meum formale, sicut respectu meum est peccatum formale, si ebrium inducam ad blasphemiam vel homicidium, etsi respectu ebrii sit tantum materiale, *Suar. Bonac. Sanch. c. 8. n. 10. Reiffenst. n. 37.* Si dicas cum *Tab. hic c. 1. §. 6.* ex justa causa, v. g. ad liberandum innocentem jurare id, quod bonà fide creditur esse verum, etsi à parte rei sit falsum, est actus virtutis: ergo ad hoc licitè induco. **R. 1.** Ad jussum Heri laborare est actus virtutis: ergo Herus sciens esse diem Festum, poterit jubere famulo Festum ignoranti, ut laboret, quod nemo admittit. **R. 2.** *N. C.* nam quamvis jurare materialiter falsum possit esse actus virtutis respectu ignorantis, non tamen respectu scientis & inducentis.

6. Consuetudo jurandi indiscriminatim verum & falsum est mortaliter mala, ut per se

patet, ideoque consuetudinario neganda absolutio, usque dum pro ea tollenda seriam adhibeat operam. Consuetudo jurandi cum advertentia, ut verum iuret, non constituit hominem in statu peccati mortalis, etiamsi conjungatur cum consuetudine mentiendi, *Suar. Sanch. c. 5. n. 10. Castropalao p. 9. n. 3.* Ratio est, quia omnia hæc juramenta sunt tantum peccata venialia, & consuetudo ex illis resultans inclinatur solum ad actus similes; advertentia vero ad veritatem removet periculum jurandi falsum.

16. 7. In juramento uti æquivocatione vel restrictione absque gravi causa, semper est peccatum, & quidem uti restrictione pure mentali, est mortale, quod tunc fit, si retineatur aliquid in mente, quod nec ex verbis, nec ex circumstantiis intelligi potest, ut si petenti eleemosynam jures, te non habere pecuniam, subintelligendo alienam, quia nec petitio eleemosynæ nec tua verba aut aliæ circumstantiæ significant te loqui de pecunia aliena; ideoque mentiris, & quidem jurato, quia aliud habes in mente, & aliud verba & circumstantiæ significant; si quidem verba non significant se solo id, quod in mente retines, significant autem simul cum circumstantiis, erit restrictio non pura, qua quis ex justa causa etiam in juramento uti potest, & Christus usus fuit *Joan. 7.* dicens, non ascendam ad diem festum, subintelligendo palam & cum publico apparatu & manifestatione signorum, prout cognati eum rogabant, nam statim ascendit occultè; & hoc sensu intelligendæ sunt *Prop. 26. 27. 28.* ab *Innoc. XI.* damnata, quarum prima sic habet: *Si quis vel solus,*
vel

vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis causa, sive quocunque alio sine juret, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus. Nihilominus reus super crimine nondum semi-plenè probato à judice sub juramento interrogatus potest jurare, se crimen non admisisse, subintelligendo tali modo, ut teneatur fateri; imò *Sanct. Lugo l.c. Sporer n. 115.* probabiliter docent, reum ejusmodi æquivocatione uti posse, etiamsi crimen sit semi-probatum, modò agatur de crimine capitali, & sit spes evadendi; rationem dant, quòd in tali casu crimen fateri sit res difficillima & moraliter impossibilis, ad quam potestas humana obligare non possit, nec ejusmodi confessio absolutè necessaria est pro justitia vel bono communi, cum aliter veritas haberi possit, puta per testes, tormenta, &c. Vid. *Cas. 62. num. 10.*

8. Mercatores, qui jurant sibi mercos pluris constare & tali pretio dari non posse, etsi peccent venialiter, sine justa causa jurando, ordinariè tamen non sunt perjuri, quia sensus est, quòd computato periculo & expensis sibi pluris constent, nec tali pretio dari possint cum honesto & mediocri lucro, si tali sensu vera non sint, perjurium admittunt.

9. Jurata promissio sub conditione turpi, v. 18. g. juro me tibi daturum centum aureos, si occidas Cajum, rescindi debet ante opus patratum, patrato opere obligat ad solvendum promissum, quia solutio mala non est, & alter

jam acquisivit jus ; aliud est de pretio simoniacè promisso , quod solvi non potest accepto beneficio ; quia solvere esset implere contractum simoniacum , quod in se malum & prohibitum est , & alter ex tali contractu nullum jus acquisivit , eò quòd res spiritualis sit invendibilis , & jura contractum annullent.

19. 10. Si hodiè juratò promittas matrimonium Titiaë , cras Cajæ , secunda promissio etsi jurata est invalida , quia est de re illicita , ideòque non teneberis ducere Cajam , quamvis Titia moriatur aut promissionem spontè remittat.

20. 11. Hæres tenetur solvere vota & juramenta realia defuncti , v. g. defunctus juratò promisit Titio novum pallium , si Titius promissionem acceptavit , hæres tenetur dare pallium , quia Titius post acceptationem acquisivit jus , & hæres quòd ad jura activa , & passiva succedit in locum defuncti ; si promissio non fuit acceptata , aut dolo , vi , metuve à defuncto extorta aut aliter injusta , v. g. defunctus juratò promisit solvere usuras , ad nihil tenetur hæres ; non enim obligatur vi juramenti , quia hæc obligatio est personalis , neque vi promissionis , quia ex promissione iniqua nullum jus acquisivit promissarius , *Tamb hic c. 3. §. 7.* Qualiter obligent juramenta dolo vel metu exorta , dixi *Cas. 50. à n. 12.*

21. 12. Obligatio juramenti (idem est de voto) cessat 1. *Mutatione* materiae aut circumstantiarum , ut si res juratò promissa fiat illicita , impossibilis , aut adeò difficilis , ut si ille , qui juravit , illam difficultatem suspicatus fuisset , non jurasset , juramentum enim intelligitur rebus sic stantibus , *c. 10. & 17. de jurej.* Debet autem
diffi-

difficultas ortum trahere ex materia, non autem ex malitia voventis, V. *Cas. 70. q. 1. 2. Condonatione* seu remissione illius, in cujus favorem juratum est, quippe omni promissioni etiam juratae inest conditio, si is, in cujus favorem facta est, impleri voluerit, *c. 2. de sponsal.* Quod si juramentum principaliter aut etiam æqualiter factum sit DEO & homini, ut si jures fratri tuo intrare Religionem, jures huic Ecclesie dare centum aureos, hoc juramentum non potest remitti à solo promissario, quamvis illud acceptaverit, neque à Superiore Ecclesiastico invito promissario, qui per acceptionem jus acquisivit, V. *Cas. 71. n. 17. 3. Irritatio- 22.* ne; irritare autem potest omnis Superior habens potestatem Dominativam in personam jurantis, ut pater, tutor, Dominus respectu filii, pupilli, servi in materiis, in quibus sunt subditi, quod addo, quia si filius juratò promittat aliquid de bonis castrensibus vel quasi castrensibus, aut servus de suo peculio, Dominus & pater hæc juramenta (idem est de votis) irritare non possunt, quia hæc bona patri aut Domino non sunt dominativè subjecta: de cætero generaliter verum est, quod omnes, qui possunt dispensare, irritare vel relaxare vota, (de quibus dicam *Cas. 70. & seq.*) possint etiam Juramenta, nisi sint in favorem tertii; tunc enim nec Papa illa relaxare poterit sine consensu illius, in cujus favorem facta sunt, nisi relaxationem postulet bonum commune vel Ecclesie, delictum promissarii aut injuria promittentis, *Laym. t. 3. c. 11. n. 9. Vid. Cas. 50. à n. 17.* ubi etiam dixi, qualiter potestas secularis valeat Juramentum remittere. Sed quid si

quis iuravit non petere relaxationem Juramenti? R. Si id iuraverit generaliter pro omni casu, Juramentum hoc est invalidum, quia, si adfit justa causa petendi relaxationem, melius est petere, quam non petere, hinc illud ultimum erit tantum confirmatio prioris, *Covar. Azor. Sanch. l. 4. c. 8. n. 21.*

C A S U S LXVIII.

De Essentia & Materia Voti.

Welffus varia habet vota, de quorum valore dubitat: 1. Quia vovit semi-ebrius, ex ira, tristitia. 2. Metu, errore, sine animo se obligandi vel explendi. 3. Vovit merè externe, B. M. V. vel Sanctis, rem indifferentem vel eleemosynam, ut consequatur divitias, honores, &c. 4. Vovit rem malam. 5. Vovit matrimonium aut castitatem ob luxurie consuetudinem sibi periculosam. 6. Non solvit vota defuncti, cuius ipse est haeres. 7. Dubitat, an voverit, an habuerit animum se obligandi. 8. Aut satis deliberate voverit. 9. An voverit decem vel quinque, an Religionem solum experiri, an in ea perseverare. 10. Vovit ab alio inductus in ebrietate, quod praevidit. 11. Vovit vitare omnia venialia, 12. Vovit factum alienum. 13. Vovit rem secundum quid possibilem quid impossibilem. 14. Vovit incompatibilia. 15. Vovit ex fine malo. 16. Sub conditione turpi. 17. Contra iuramentum de nunquam vovendo. 18. De non ingrediendo aliam Religionem, quam hanc. Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid sit votum?

R. Est